

-concept-

Beknopt verslag eerste vergadering klankbordgroep evaluatie Politiewet 2012

Datum: 1 oktober 2014; locatie: WTC Amsterdam-Schiphol

Aanwezig van de zijde van de klankbordgroep: mw.J. van den Berg (korpsleiding), dhr. G. van de Kamp (politievakorganisaties), dhr. F. Giltay (medezeggenschap), mw.mr.M.G.Hordijk (BZK), dhr.mr. J.W. Schaper (VenJ), dhr. mr. B. B. Schneiders (regioburgemeester), dhr. P. Smit (burgemeester), mw.mr. N. Zandee (OM).

Afwezig met bericht van verhindering: mr. G.W. van der Burg (OM), mr. H.M.F. Bruls (regioburgemeester).

Aanwezig van de zijde van de commissie: prof.dr. A.H.G. Rinnooy Kan (vz, tevens voorzitter van de Commissie Evaluatie Politiewet), mr. P.J. Gortzak, drs. W.J. Kuijken, mw. prof.dr. S. van Thiel, mw. mr. W.M. de Jongste (verslag).

Opening en kennismaking

De voorzitter heet de aanwezigen welkom en dankt een ieder voor de tijd die men vrij heeft gemaakt om hier aanwezig te zijn. De aanwezigen stellen zichzelf voor. Van de zijde van de gemeenteraden is nog geen lid bekend gemaakt. Mw Hordijk stelt voor daarin te bemiddelen. De secretaris neemt daarover contact met haar op.

Stand van zaken evaluatie en invoering Politiewet 2012

De voorzitter zet uiteen dat de besluitvorming over de instelling van een evaluatiecommissie bij de inwerkingtreding van de Politiewet 2012 het directe gevolg is van het debat in het parlement over de wet. Bij de instelling van de commissie is ook bepaald dat wetenschappelijk onderzoek zal plaatsvinden ter ondersteuning van het werk van de commissie. Voor de keuze van wetenschappers is een aanbestedingsprocedure gevolgd. De Erasmus Universiteit is, althans voor de eerste fase van het onderzoek, door de commissie geselecteerd. Verder heeft de commissie ervoor gekozen om zich ook persoonlijk in de praktijk van het politiewerk op de hoogte te stellen door middel van werkbezoeken. De commissie komt dit jaar bij alle politie-eenheden op bezoek, steeds in tweetallen. In het algemeen is de stemming in de eenheden goed en ziet men het tijdschema van de evaluatie met vertrouwen tegemoet. Ook in de eenheid Oost-Nederland is men akkoord met het uitvoeren van het onderzoek volgens de voorgenomen planning: in het jaar 2015.

Dhr Schaper geeft desgevraagd een korte toelichting op de stand van zaken. De eerstvolgende mijlpaal voor de vorming van de nationale politie wordt aangeduid als: dag 2: dat is 1 januari 2015, de datum waarop de basisteams en districtsrecherches in werking worden gebracht. Er is dan een werkend driehoeksoverleg en de medewerkers hebben voor het overgrote deel duidelijkheid over hun plaats in de nieuwe organisatie. Dat traject is niet zonder risico's zoals ook blijkt uit een recent afgerond onderzoek van de Inspectie VenJ maar het departement is wel optimistisch over de haalbaarheid.

Mw Van den Berg merkt op ook optimistisch te zijn maar er is zeker sprake van spanningen, in het bijzonder aan de basis van de organisatie. Naar haar indruk gaat het in beginsel om spanningen die

beheersbaar en overzichtelijk zijn. In antwoord op de vraag van dhr Smit of daarbij onderscheid gemaakt moet worden tussen het operationele en het tactische niveau zegt zij dat het geen verschil maakt. Zo is bijvoorbeeld de inrichting van het PDC op drie locaties onderwerp van zorg bij de mensen in de uitvoering en vraagt men zich in de organisatie af wanneer dat precies zijn beslag krijgt.

Dhr Van de Kamp zegt minder optimistisch gestemd te zijn. Er zijn diverse risico's waarvan het naar zijn indruk de vraag is of deze beheersbaar en overzichtelijk zijn. Zo is de personele reorganisatie afhankelijk van ICT –systemen en zijn de daarin gemaakte keuzes niet meer terug te draaien. De medewerkers moeten zelf de gemaakte uren registreren waarop de uitbetaling van toeslagen is gebaseerd. Als dat niet goed lukt dat heeft dat nogal grote gevolgen voor betrokkenen. Dhr Giltay merkt op dat er sprake is van een fall back scenario en dat er naar zijn mening sprake is van een redelijk betrouwbaar systeem. Het licht staat op groen. Dhr Van de Kamp zegt dat wat hem betreft het licht op oranje staat. Hij geeft de commissie als suggestie mee om bij de werkbezoeken de politiemensen te vragen hoe men de reorganisatie beleeft. De betrokkenheid van de politiemensen bij het werk is groot en men heeft behoefte aan rust en aan vertrouwen dat er een organisatie tot stand komt die de optimale uitvoering van het werk mogelijk maakt. Dhr Giltay zegt dat in contacten met de Tweede Kamer is verzocht om enige ruimte in de planning. Daarvoor is begrip aan de zijde van de Kamer. Mw Van den Berg merkt op dat het de bedoeling is dat eind 2015 de personele reorganisatie rond is. Maar als het goed is weet 80% van de mensen al eerder waar men aan toe is. In de bedrijfsvoering zitten de grootste spanningen en daar zal naar verwachting de realisatie van de reorganisatie het langste duren. Dhr Smit vraagt wat er geleerd is van eerdere reorganisaties. Dhr Van de Kamp merkt op dat hem opvalt dat niet duidelijk is wat bijvoorbeeld de verwachte gevolgen zijn van de invoering van een PDC, of het overhevelen van de ICT naar Eindhoven. Dhr Giltay merkt op dat niet is geleerd om af te zien van het invoeren van een nieuw functiehuis.

Presentatie Blauwdruk evaluatie Nationale Politie en nabespreking

Voor dit agendapunt zijn aanwezig: mw. dr. G. Jacobs, mw. dr. P.S. Bayerl en mw. drs. E. Brein (Erasmus Universiteit Rotterdam).

Mw Jacobs licht de blauwdruk toe (zie bijlage).

De voorzitter nodigt de aanwezigen uit om zoveel mogelijk op- en aanmerkingen te maken en vragen te stellen zodat de commissie dat mee kan nemen bij het vaststellen van de blauwdruk.

In reactie op het onderdeel: 'reconstructie van de beleidstheorie' merkt dhr Giltay op dat de invoering van de nationale politie naar zijn mening niet primair bedoeld is om Nederland veiliger te maken maar om een herverdeling van de macht en ook besparingen te realiseren. Naar zijn mening moet vakmanschap centraal staan voor de verbetering van de prestaties en daarom zou dat centraal moeten staan bij de evaluatie. De voorzitter merkt op dat de commissie als taak heeft na te gaan of de beoogde doelstellingen die officieel zijn geformuleerd worden behaald.

Mw Van den Berg merkt op dat centraliseren een beetje haaks staat op cultuurelementen. De betrokkenheid versus de zelfreflectie herkent zij en vindt zij inherent aan wat we nu al hebben. Zij vraagt zich af hoe zit het met het verschil? Verder vraagt zij zich af of uit het onderzoek ook zal blijken hoe de wereld buiten de politieorganisatie de politie ervaart. Immers, daaruit moet blijken

hoe effectief de nieuwe organisatie is. Mw Zandee merkt in dit verband op vooral op zoek te zijn naar de (verbetering van de) kwaliteit. Waar zal die uit kunnen blijken? Op dit moment is bijvoorbeeld de kwaliteit van processen-verbaal die de politie opmaakt een zorgpunt. Als daarin verbetering kan komen is dat voor de politie zelf als ook voor de opvolgende onderdelen van de strafrechtketen winst. Dhr Kuijken merkt op dat met de invoering van de nationale politie op heel veel onderdelen een kwaliteitsverbetering wordt beoogd.

Dhr Van de Kamp merkt op dat hij het hele scala aan elementen dat nu wordt gepresenteerd naar zijn mening klopt. Maar in de loop van de tijd is het beeld ontstaan dat het hier ook gaat om machtsverdeling. Hoeveel aandacht is daar nu voor in deze evaluatie? Het ministerie van Veiligheid en Justitie is ook een van de stakeholders. De voorzitter merkt op dat de commissie gehouden is de officiële ambities van de nationale politie te evalueren. Daarbij komen ook de relevante rollen die de minister speelt aan de orde.

Dhr Smit vraagt of de uitvoering van de evaluatie in Oost-Nederland nu de grondslag wordt voor de evaluatie van geheel Nederland. Mw Jacobs zet uiteen dat de dynamiek die daar wordt aangetroffen typerend zal zijn voor geheel Nederland maar wel op een bijzondere wijze. Er zal een voorbeeldfunctie vanuit gaan. Mw Hordijk vraagt ten eerste of er aandacht zal zijn voor de ervaringen met en de waardering van de gewijzigde zeggenschap over de budgetten. Verder is volgens haar een belangrijke vraag: wat gebeurt er met mensen? En ten derde is van belang om na te gaan hoe het is gesteld met de ruimte voor lokaal veiligheidsbeleid.

Dhr Schneiders merkt op dat naar zijn indruk de diverse partijen elkaar langzamerhand beter weten te vinden en tegelijkertijd elkaars rol en positie respecteren. Dat geldt voor het art 19 overleg, maar ook lokaal weten de politie en het OM dat je alleen effectief kunt zijn als je goed samenwerkt. Lokale prioriteiten worden afgesproken met de politie voor de komende 4 jaar en de uitvoering van die plannen wordt door de regionale driehoek gemonitord. De regioburgemeester heeft de taak het openbaar bestuur in de regio te organiseren en dat lukt redelijk. Dhr Schneiders heeft een boekje gemaakt 'Actieprogramma lokale inbedding' dat hij aan de voorzitter aanbiedt. Mw Zandee is ook van mening dat het goed lukt om plannen 'van onderop' op te stellen. Dhr Van de Kamp vraagt aandacht in de evaluatie voor de gevolgen voor de politie van de strijd tussen nationale en lokale prioriteiten. Dhr Schneiders merkt op dat met de robuuste basisteams er altijd ruimte zal zijn voor invulling van lokale prioriteiten. Dhr Smit zegt dat het uiteindelijk gaat om de tijdbesteding waar de burgemeester zelf op kan sturen. Hij weet ook van de collega's dat er een afstand wordt ervaren tussen het strategische niveau (waaronder het art 19 overleg) en het lokale niveau; het gaat om een verdeling van de capaciteit. Dhr Van de Kamp merkt op dat het feit dat het een debat is van buiten de politie, het lastig maakt.

Mw Van den Berg vraagt aandacht voor de internationale dimensie van de evaluatie. De invoering van de nationale politie beoogde onder meer een voor het buitenland goed aanspreekbare organisatie. Dat is in het bijzonder in Limburg te merken. Er zijn ook enkele nieuwe stakeholders waaronder het Ministerie van Defensie: wat merken zij van de komst van de nationale politie?

Mw Zandee merkt op dat als Oost-Nederland de testcase zal zijn er ook voorbeelden en prioriteiten uit Oost-Nederland gekozen moeten worden; denk bijvoorbeeld aan high impact crime. Daarbij vraagt zij nogmaals aandacht voor het thema: 'kwaliteit': lukt het om daarin verbeteringen te realiseren?

Dhr Schaper vindt de reconstructie van de beleidstheorie interessant en een nuttig onderdeel van de evaluatie. Tegelijkertijd vraagt hij aandacht voor voldoende ruimte in de evaluatie voor 'trial and error'.

De voorzitter constateert dat er geen andere zaken zijn die de aanwezigen naar voren willen brengen bij deze concept blauwdruk. Hij dankt alle aanwezigen zeer hartelijk voor hun nuttige bijdragen.

Volgende vergadering:

Afgesproken wordt dat twee maal per jaar een overleg zal plaatsvinden met de klankbordgroep. De eerstvolgende vergadering vindt plaats in april 2015. De secretaris zal een datum zoeken in overleg met eenieder.